

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Δημόσια διαβούλευση

6.1 Πλαίσιο και σκοπιμότητα της δημοτικής διαβούλευσης

Οι σύγχρονοι φορείς άσκησης πολιτικής, τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο έχουν να αντιμετωπίσουν προβλήματα που χαρακτηρίζονται από πολυπλοκότητα και αλληλεξάρτηση. Οι νέες ανάγκες που αναδύονται, οδηγούν συχνά σε συγκρούσεις και οι λύσεις δεν είναι ούτε εύκολες ούτε οδηγούν σε βέβαια αποτελέσματα. Σε πολλές περιπτώσεις οι φορείς άσκησης πολιτικής δεν έχουν τη δυνατότητα να προβλέψουν την συμπεριφορά κάποιων κρίσιμων παραγόντων που επηρεάζουν τη δράση τους. Η αδυναμία αυτή οφείλεται σε τρεις κυρίως λόγους:

α) οι επιπτώσεις των παρεμβάσεων είναι δύσκολο να προβλεφθούν, λόγω της πολυπλοκότητας και της αλληλεξάρτησης που χαρακτηρίζει τις σημερινές κοινωνίες,
β) οι άνθρωποι ερμηνεύουν τις καταστάσεις με διαφορετικό τρόπο, αναλόγως με τις αξίες, τις πεποιθήσεις, την λογική και τους στόχους τους και έτσι συχνά πολώνουν την συμπεριφορά τους και
γ) οι καταστάσεις συχνά εκτυλίσσονται με απρόβλεπτους και αναπάντεχους τρόπους, γεγονός που καθιστά τις αρχικά σχεδιασμένες λύσεις αναποτελεσματικές.

Από την άλλη, παρατηρώντας πιο προσεκτικά τους βασικούς “συντελεστές” που επηρεάζουν τις εξελίξεις στις τοπικές κοινωνίες (αρχές, policy planners, εκπρόσωποι, κάτοικοι), διαπιστώνουμε ότι η συμπεριφορά τους ακολουθεί κάποια “μοτίβα”, που επαναλαμβανόμενα εμποδίζουν την μεταξύ τους συνεννόηση και δυσχεραίνουν την όλη κατάσταση. Πιο συγκεκριμένα:

Οι **κάτοικοι και επαγγελματίες**, που υποφέρουν σημαντικά από έλλειψη χρόνου και συχνά αναπτύσσουν έντονο ανταγωνισμό μεταξύ τους, αν και ενοχλούνται από κακές ή άσχημες πτυχές της καθημερινότητάς τους, δεν συνειδητοποιούν ότι αυτό τους αφορά προσωπικά. Έτσι, παρότι δυσφορούν πολύ εύκολα για την συμπεριφορά των γειτόνων ή την έλλειψη πρωτοβουλιών από τις αρχές, σπανίως προβαίνουν σε κάτι παραπάνω. Έτσι, μένουν αμέτοχοι τις περισσότερες φορές, διατηρώντας τα προσωπικά τους στερεότυπα και προκαταλήψεις και αναμένουν τα πάντα από τους θεσμικούς εκπροσώπους, αποποιούμενοι κάθε δική τους ευθύνη.

Από την άλλη, οι **τοπικοί φορείς** βλέπουν την επιρροή τους να μειώνεται βαθμιαία, αντιμετωπίζοντας σημαντική δυσκολία κινητοποίησης των μελών τους και ακόμη μεγαλύτερη προσεταιρισμού νέων, ενώ οι **ενεργοί πολίτες** παραπονούνται διαρκώς για την “αδιάφορη και αμέτοχη κοινωνία”. Έτσι, ενίοτε μετατρέπονται σε σφραγίδες, που έχουν σημασία κυρίως για τον κομιστή τους.

Οι **τεχνοκράτες**, που καλούνται να σχεδιάσουν πολιτικές και να προτείνουν συγκεκριμένες λύσεις, είναι συχνά εξωτερικοί μελετητές που, παρά τις τεχνικές γνώσεις που διαθέτουν, αγνοούν συνήθως τα τοπικά συμφραζόμενα. Αγνοούν εκείνες τις μικρές αλλά σημαντικές λεπτομέρειες, που συνθέτουν την καθημερινότητα των κατοίκων και δημιουργούν την πολύτιμη ισορροπία ανάμεσα στις ανάγκες και τις επιθυμίες τους. Αγνοούν δηλαδή το ουσιαστικό υπόβαθρο των καταστάσεων που μελετούν. Έτσι, αρκετές φορές, ακόμα και οι καλύτερες (θεωρητικά) λύσεις που σε άλλες καταστάσεις έχουν λειτουργήσει, εδώ καταδικάζονται σε αποτυχία.

Τέλος, οι **τοπικοί παράγοντες**, ευρισκόμενοι στη θέση είτε της δημοτικής αρχής είτε της αντιπολίτευσης, συνήθως δημιουργούν και προβάλλουν ένα όραμα που κατά βάση απεικονίζει το δικό τους σύστημα αντιλήψεων, χωρίς σε αυτό να συνεκτιμούν την ωριμότητα του πληθυσμού και του διοικητικού μηχανισμού σε σχέση με τις αλλαγές που επιδιώκουν και προωθούν. Από την άλλη πλευρά η προσπάθεια επιβολής της άποψης και του οράματός τους, χωρίς την κατανόηση των παραγόντων που διαμορφώνουν τις βαθύτερες ανάγκες και την στάση των κατοίκων, αποτυγχάνει εφόσον δεν τους κινητοποιεί.

Περαιτέρω, αδυνατώντας να δουν τον δικό τους ρόλο στην στάση των πολιτικών τους αντιπάλων, αποτυγχάνουν να συνθέσουν μια κοινή στρατηγική και τελικά υιοθετούν το συνηθισμένο μοτίβο διαχείρισης της εξουσίας.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι στην μεγάλη τους πλειονότητα, όλοι αυτοί οι “συντελεστές” λειτουργούν σχεδόν αποκλειστικά υπό την επίδραση της δικής τους λογικής και πιέζουν για την επίτευξη των στενών τους επιδιώξεων. Καθώς δεν κατανοούν την λογική των “άλλων πλευρών”, αδιαφορούν για τις ανάγκες και προτεραιότητές τους και δεν διστάζουν να αντιπαρατεθούν μαζί τους. Με τον τρόπο αυτό, οι εν δυνάμει στρατηγικοί στόχοι κάθε τοπικής κοινωνίας αποκτούν διαφορετικό νόημα για τις διάφορες πλευρές, ανάλογα με τα φίλτρα πρόσληψης της πραγματικότητας που χρησιμοποιούν. Ενώ λοιπόν, όλοι μιλούν (επιφανειακά) για το κοινό μέλλον, την συμμετοχή, την συναίνεση και την αειφόρο ανάπτυξη, στη πράξη και κάτω από ένα πέπλο συμβατικότητας, διαμορφώνονται σοβαρές πολώσεις και στρεβλώσεις.

Αυτή η συλλογική πρακτική οδηγεί σε ένα φαύλο κύκλο, που εκφράζεται με δύο χαρακτηριστικές και αλληλοτροφοδοτούμενες μορφές: “όταν δεν ακούγομαι, παύω να ακούω – και να μιλάω” και “όταν πάψω να ακούω, παύω και να ακούγομαι”. Τα φαινόμενα αυτά επαναλαμβανόμενα οδηγούν αφενός στην απαξίωση των όποιων πρωτοβουλιών - ακόμη και των πιο αναγκαίων ή κρίσιμων - και αφετέρου στην απελευθέρωση φυγόκεντρων δυνάμεων, που μειώνουν τον “κοινό τόπο” και δυναμιτίζουν την κοινωνική συνοχή, που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση ανάπτυξης.

Τους περιορισμούς αυτούς καλείται να θεραπεύσει η δημοτική διαβούλευση, με ανοικτή διατύπωση και καταγραφή διαφορετικών απόψεων και προτάσεων γύρω από κρίσιμα προβλήματα και επιτακτικές ανάγκες των καιρών.

Όπως όμως όλοι γνωρίζουμε, η ανοικτή διατύπωση απόψεων δεν είναι πάντοτε εφικτή, ιδίως όταν προσκρούει στην ισχύ, που απορρέει από την άσκηση της εξουσίας, αλλά και στην συμβατικότητα, που συμβαίνει λόγω των κοινωνικών σχέσεων και συμβάσεων. Η αναγνώριση αυτής της εγγενούς δυσκολίας είναι καθοριστικής σημασίας, αναφορικά με τους στόχους και τις μεθόδους της κλασικής αντίληψης περί διαβούλευσης. Έχει μάλιστα οδηγήσει στην επανεξέταση της προσέγγισης αυτής και στην εισαγωγή νέων μεθόδων αποτύπωσης γνώμης και διαβούλευσης.

6.1.1 Τα οφέλη από την διαβούλευση

Μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι ο σκοπός της Δημοτικής Διαβούλευσης είναι να αλλάξει την σχέση που παραδοσιακά υπάρχει μεταξύ Αρχών και Πολιτών. Αυτό είναι δυνατόν να επιτευχθεί μέσα από ένα τρίπτυχο κατανόησης – ενημερότητας - αξιοποίησης, που έχει ως εξής:

- Αποτύπωση, κατανόηση και σεβασμός των διαφορετικών αντιλήψεων, οπτικών και αναγκών, που υπάρχουν σε μια κοινότητα ανθρώπων. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στην δημιουργία αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των μερών της κοινότητας.
- Συνειδητοποίηση (ενημερότητα) από πλευράς αρχών και πολιτών περί της αδυναμίας των “λύσεων” που στηρίζονται στην επιβολή νοήματος/οράματος και υποχρεώσεων στους “άλλους”. Αυτό μπορεί να συμβάλλει στον περιορισμό φαινομένων κατάχρησης εξουσίας, αλλά και στείρας κριτικής και απάθειας.
- Αξιοποίηση της συλλογικής ευφυΐας (εμπειρίας, γνώσης και δημιουργικότητας) που υπάρχει μέσα στις τοπικές κοινωνίες. Αυτό θα διευκολύνει την χάραξη ρεαλιστικότερης αναπτυξιακής στρατηγικής και εν γένει την άσκηση καλύτερης διακυβέρνησης.

Επί της ουσίας, το τρίπτυχο αυτό δεν απαιτεί την υποχρεωτική αποδοχή των προτάσεων που θα υποβληθούν από τους δημότες ή των λύσεων που θα επιλεγούν από την δημοτική αρχή. Περισσότερο εστιάζει στην καλλιέργεια μιας μόνιμης σχέσης που εξασφαλίζει την απαιτούμενη ενέργεια για την από κοινού αντιμετώπιση των σύνθετων και πολύπλοκων προβλημάτων της εποχής μας. Συμβάλλει ακόμη στην ανάπτυξη ηγετικών

ικανοτήτων, οι οποίες είναι ιδιαίτερα χρήσιμες εν μέσω ρευστών ή μεταβατικών καταστάσεων.

Η επίτευξη του σκοπού της Διαβούλευσης συνδέεται επίσης και με την προώθηση κάποιων πάγιων στόχων της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως π.χ. των εξής:

- Εναρμόνιση των σχεδιαζόμενων δημοτικών πολιτικών με τις υπάρχουσες και αναδυόμενες ανάγκες του πληθυσμού.
- Συλλογή δεδομένων και αξιοποίηση ιδεών και προτάσεων για την σχεδίαση και εφαρμογή αποτελεσματικών σχεδίων παρεμβάσεων.
- Ανάπτυξη του επιπέδου λειτουργίας και βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης

6.1.2 Προϋποθέσεις επιτυχίας δημόσιας διαβούλευσης

Με βάση λοιπόν την έως τώρα διεθνή εμπειρία διαβούλευσης από αυτοδιοικητικά πλαίσια άλλων χωρών, αλλά και την ελληνική, από διαφορετικούς χώρους, έχουν προκύψει ορισμένες κατ' αρχήν προϋποθέσεις για την καλή και αποτελεσματική λειτουργία του εγχειρήματος της δημοτικής διαβούλευσης.

1. Η πλατιά ενημέρωση και η καλή κατανόηση του σκοπού και της διαδικασίας της διαβούλευσης από τους συμμετέχοντες διευκολύνει την πρόθυμη και ουσιώδη συμμετοχή τους.
2. Η εξασφάλιση ισότιμης συμμετοχής στις διαδικασίες και πρόσβασης στην σχετική πληροφόρηση όλων ανεξαιρέτως βοηθά στην ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης.
3. Κάθε απόπειρα επιβολής λογικής, σχέσεων και ιδίως διαδικασιών από την μια πλευρά πάνω στην άλλη λειτουργεί σε βάρος του τελικού αποτελέσματος.
4. Ο ουσιαστικός σεβασμός των διαφορετικών απόψεων, αξιών, συμφερόντων, εμπειρίας και γνώσεων των συμμετεχόντων εμπλουτίζει την συνολική οπτική και βοηθά στην σύνθεση νέων και ολοκληρωμένων σχεδίων.
5. Η υποχρέωση λογοδοσίας και ανάληψης ευθύνης για τα πεπραγμένα και τα λεχθέντα από όλους τους συμμετέχοντες στις διαδικασίες της διαβούλευσης ενισχύει την αξιοπιστία του θεσμού.

6.2 Εισαγωγή στις μεθοδολογίες συμμετοχικών αποφάσεων

Μια διαδικασία συμμετοχικής διερεύνησης υποστηρίζει ενεργά, ότι πρέπει να περιλαμβάνεται το «κοινό» (οι πολίτες κυρίως) στις διαδικασίες λήψης απόφασης θεμάτων, που το αφορούν. Το «κοινό» μπορεί να είναι πολίτες, φορείς, συμμετέχοντες σε κάποιο συγκεκριμένο πρόγραμμα ή πολιτική, εμπειρογνώμονες, μέλη της κυβέρνησης (εθνική, περιφερειακή, τοπική) και της αγοράς.

Γενικά, οι διαδικασίες πολιτικής μπορούν να χωριστούν σε τρία στάδια ενός κύκλου: (α) συμμετοχή στον προγραμματισμό, (β) προγραμματισμός της εφαρμογής και (γ) συμμετοχή στο στάδιο της αξιολόγησης. Η συμμετοχική διερεύνηση δύναται να προκληθεί είτε σε κάποιο στάδιο μεμονωμένα, είτε σε κάποιον συνδυασμό βημάτων, είτε σε όλο τον κύκλο.

Το επίπεδο συμμετοχής είναι ένα συνεχές χωροχρονικό γεγονός και οι μέθοδοι υλοποίησης ποικίλλουν, αναλόγως τον βαθμό στον οποίο δεσμεύουν τους συμμετέχοντες, στη διαμόρφωση των ερωτήσεων και των ζητημάτων και στο σχεδιασμό των διαδικασιών. Το επίπεδο συμμετοχής του «κοινού», ανάλογα με το ποιος είναι κάθε φορά ο στόχος, διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες:

- Διαβίβαση πληροφοριών (προς μια κατεύθυνση)

- Διαβουλεύσεις (αμφίδρομες) στα πλαίσια που θέτει ο φορέας
- Ενεργός Συμμετοχή: με βάση μια συνεργασία στην οποία πολίτες, φορείς, εμπειρογνώμονες και πολιτικοί συμμετέχουν ενεργά στην δημόσια συζήτηση.

Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να διαμορφώσουν σε μεγαλύτερη ή μικρότερη έκταση το πλαίσιο του ζητήματος.

Η Συμμετοχική Διαδικασία λήψης αποφάσεων δεν επιδιώκεται και δεν απαιτείται μόνο από τους πολίτες, που επιθυμούν να διαδραματίσουν έναν πιο ενεργό ρόλο διακυβέρνησης της κοινωνίας τους. Περιφερειακές, εθνικές, τοπικές αρχές και κυβερνήσεις, Οργανισμοί Ανάπτυξης και ΜΚΟ, επιστήμονες και επιχειρήσεις είναι επίσης όλο και περισσότερο πρόθυμες, να συγκεντρώσουν τα οφέλη των ενεργών κοινωνιών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων τους, να επηρεάσουν και να επηρεαστούν από αυτές. Η τάση για αυξανόμενη δημόσια συμμετοχή στη χάραξη πολιτικής υπάρχει τόσο σε πρακτικό-ουσιαστικό, όσο και σε διαδικαστικό επίπεδο. Από την σκοπιά της πρακτικότητας τα επιχειρήματα λένε, ότι η συμμετοχή *βελτιώνει την ποιότητα των αποφάσεων*, ενώ από διαδικαστική άποψη η συμμετοχή είναι απαραίτητη, για να καταστήσει τη διαδικασία λήψης απόφασης *δημοκρατικότερη*. Κάθε μια από αυτές τις οπτικές, είναι βασισμένη σε δύο αντιληπτές ανεπάρκειες: την αβεβαιότητα και την ανισότητα (EUROPTA, 2000).

Από πρακτική άποψη, είναι προτιμότερο να υπάρξει όσο το δυνατόν περισσότερη γνώση και εμπειρία στην προσπάθεια εξέτασης της σύνθετης (και άρα αβέβαιης) φύσης των κοινωνικών ζητημάτων και των προβλημάτων. Τα μέσα, οι θεσμοί και οι άτυπες διαδικασίες επιρροής στις διαδικασίες λήψης απόφασης διανέμονται ανομοιόμορφα μεταξύ των μελών της κοινωνίας. Επομένως, πρέπει να βελτιωθεί η πρόσβαση για όλους τους πολίτες, ώστε να συμβάλλουν στις λύσεις και στον καλύτερο προγραμματισμό του μέλλοντος.

Από διαδικαστική άποψη, τα προβλήματα και ζητήματα της σύγχρονης κοινωνίας θέτουν συχνά ερωτήσεις, για τις οποίες οι υπάρχοντες κοινωνικοί κανόνες είναι ανεπαρκείς ή ανύπαρκτοι, δημιουργώντας την αβεβαιότητα και την ανησυχία στην κοινωνία. Επιπλέον, οι πολυπληθείς (συχνά αντικρουόμενοι) κανόνες σε μια κοινωνία, αναμιγνύονται συχνά με συμφέροντα (οικονομικά ή μη), τα οποία αντιπροσωπεύονται ανομοιόμορφα. Διαδικαστικά λοιπόν είναι επιθυμητή μία δημοκρατική διαδικασία, που εξασφαλίζει ότι όλες οι αξίες και οι απόψεις αντιπροσωπεύονται μέσα από μια δημόσια συζήτηση.

Εκτός από τις πιο πάνω σκέψεις, οι συμμετοχικές διαδικασίες είναι απαραίτητες στη χάραξη πολιτικής και για να εξεταστούν προβλήματα, όπως είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης του πολίτη στα όργανα διακυβέρνησης και η αντίληψή του για μειωμένη νομιμότητα των πολιτικών. Το κοινό αντιλαμβάνεται πολλές πρωτοβουλίες ως μια προσέγγιση από επάνω προς τα κάτω. Προκειμένου να αυξηθεί η δημόσια υποστήριξη και η κατανόηση πολιτικών και δράσεων, οι πολίτες πρέπει να συμπεριληφθούν άμεσα στον προγραμματισμό και την εφαρμογή τους.

Η συμμετοχή στις συμμετοχικές διαδικασίες, επαυξάνει συστημικά και την ικανότητα και τον πολιτισμό ενός τόπου. Αυτό πετυχαίνεται με την εκπαίδευση πολιτών και φορέων και με τη δημιουργία δικτύων μεταξύ των πολιτών που έχουν τη δυνατότητα να συζητούν θέματα πολιτικής ή δράσης, όσο αυτά υλοποιούνται ή όσο αυτά αναπτύσσονται. Εντούτοις, δεν είναι μόνο οι πολίτες που πρέπει να εκπαιδευτούν. Όλοι οι ιθύνοντες μπορούν να μάθουν πώς να βελτιώσουν τις υπηρεσίες τους με την άμεση ανατροφοδότηση από τους πολίτες – χρήστες των δημόσιων υπηρεσιών.

Έτσι, αντί πρώτα να υλοποιούμε (βιαστικά κάποιες φορές) και μετά να διορθώνουμε, είναι αποδοτικότερο να περιληφθούν οι τελικοί χρήστες στον αρχικό σχεδιασμό και προγραμματισμό.

Επιπλέον, μια συμμετοχική διαδικασία στη χάραξη πολιτικής, αντιμετωπίζεται ως τρόπος κοινωνικής συνοχής. Είναι μια χρήσιμη διαδικασία για να επιτευχτεί η συναίνεση, όταν πρέπει να επιλυθούν διαφορετικές θέσεις και απόψεις ή και συγκρούσεις. Όταν αυτή η μέθοδος υιοθετείται νωρίς στη διαδικασία, οι συμμετέχοντες μπορούν να μοιραστούν τις προοπτικές και τον συλλογισμό τους, σε ένα αναδυόμενο ζήτημα, όσο αυτό αναπτύσσεται και ωριμάζει. Όταν οι απόψεις έχουν ήδη πολωθεί, κάποιες μέθοδοι μπορεί να είναι

ιδιαίτερα χρήσιμες στην διαμεσολάβηση μεταξύ των ενδιαφερόμενων ομάδων, για να επιτευχθεί συναίνεση ή να ληφθεί τουλάχιστον μια κοινή απόφαση, μέσα από όλες τις προοπτικές που έχουν εκφραστεί. Το λιγότερο που επιτυγχάνουν αυτές οι διαδικασίες είναι κάποια αμοιβαία κατανόηση και το ότι «όλες οι φωνές μπορούν να ακουστούν».

7.2.1 Αποτελεσματική και ουσιαστική δημόσια συμμετοχή σημαίνει:

- Ενίσχυση τοπικών ικανοτήτων.
- Υψηλής ποιότητας δημοκρατική διακυβέρνηση.
- Ανάπτυξη και ολοκλήρωση δράσεων με αποτελεσματικότητα.
- Ενδυνάμωση δημόσιας εμπιστοσύνης στις αποφάσεις.
- Μεγαλύτερη κατανόηση των δημόσιων ζητημάτων, ανησυχιών, προτεραιοτήτων και λύσεων.
- Χτίσιμο ευρύτερης υποστήριξης για τα προγράμματα και τις πρωτοβουλίες.
- Αύξηση αμοιβαίας εκπαίδευσης μέσω της διανομής πληροφοριών, στοιχείων και εμπειρίας.
- Διασφάλιση ότι οι αποφάσεις και οι πολιτικές ενσωματώνουν τη γνώση και την πείρα, ειδάλλως θα αγνοηθούν.
- Απεικόνιση ενός ευρύτερου φάσματος των δημόσιων ανησυχιών και των αξιών στη λήψη αποφάσεων.
- Γρήγορος προσδιορισμός αμφισβητούμενων πτυχών ενός ζητήματος και άμεση συγκέντρωση διαφορετικών απόψεων.
- Συναίνεση κατά τρόπο συνεργάσιμο.

7.2.2 Πότε μια συμμετοχική διαδικασία είναι κατάλληλη;

Μια συμμετοχική προσέγγιση είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για την εξέταση:

- Θεμάτων, που απαιτούν την ηθική, κοινωνική ή πολιτιστική μελέτη και μπορεί να απαιτήσουν την επιλογή μεταξύ θεμελιωδών αξιών και αρχών στην κοινωνία.
- Ζητήματα πολιτικής, που απαιτούν έναν συνδυασμό δημόσιας επίγνωσης, εκμάθησης, αναζήτησης λύσεων και συναισθηματική ή ηθική αποδοχή μιας ενδεχόμενης απόφασης.
- Επιλογές δημόσιας πολιτικής, που πρέπει να στηριχτούν στην αρχή της πρόληψης.
- Ελλοχεύουσες αξίες και αρχές, που πρέπει να διευκρινιστούν πριν από τις όποιες λεπτομερείς προτάσεις ή επιλογές διαχείρισης κινδύνου.

6.3 Δημόσια διαβούλευση: «Η γνώμη σου μετράει»

Πιστεύοντας ότι οι πολίτες πρέπει να έχουν τον πρώτο λόγο στη διαδικασία του αναπτυξιακού σχεδιασμού του χώρου στον οποίο ζουν και εργάζονται, πριν ακόμη τη διαμόρφωση και ψήφισή του από το Δημοτικό συμβούλιο όπως προβλέπει η νομοθεσία, ο δήμος Κιλκίς υλοποίησε επαναλαμβάνοντας όπως και το 2011 μια πρωτόγνωρη για τα τοπικά δεδομένα καμπάνια καταγραφής της ικανοποίησης, των απόψεων και των προτάσεων των

πολιτών, μέσω ειδικών ερωτηματολογίων.

Τα ερωτηματολόγια έφθασαν σε κάθε σπίτι που έχει σύνδεση με το διαδίκτυο μέσα από την ηλεκτρονική σελίδα του δήμου, στην πόλη του Κιλκίς με τη διάθεσή τους στο δημαρχείο Κιλκίς αλλά και τα χωριά του δήμου με τη διάθεσή τους στις έδρες των δημοτικών ενοτήτων. Ειδικά stands με ερωτηματολόγια τοποθετήθηκαν σε σημεία συνάθροισης και υψηλής επισκεψιμότητας κοινού και φυσικά στο κτίρια του δήμου αλλά και σε όλες τις έδρες των δημοτικών ενοτήτων όπου υπήρχαν οι σχετικές «κάλπες» όπου κάθε δημότης έριχνε το ερωτηματολόγιο.

Η καμπάνια αυτή της δημοτικής αρχής Κιλκίς με το ευφάνταστο στήσιμο «καλπών» στην πόλη και στις έδρες των δημοτικών ενοτήτων προκάλεσε και πάλι το έντονο ενδιαφέρον και την προσοχή Μ.Μ.Ε. του έντυπου και ηλεκτρονικού Τύπου από όλη την Ελλάδα. Η πρωτοβουλία του δήμου για ενεργό και ουσιαστική συμβολή των πολιτών στον αναπτυξιακό σχεδιασμό χαρακτηρίστηκε από όλα τα Μ.Μ.Ε. ως πρωτοπόρα αλλά και επιδεικτική καθώς επισημάνθηκε η αναγκαιότητα μίμησής της από όλους τους δημοτικούς άρχοντες «που έχουν την ευαισθησία να λαμβάνουν υπόψη τους πολίτες σε όλη την τετραετία και όχι μόνο στην προεκλογική περίοδο».

Το ιδίομορφο «δημοψήφισμα», όπως χαρακτηρίστηκε το 2011, του δήμου Κιλκίς ήταν το πρώτο που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα, τοποθετώντας τον πολίτη κυριολεκτικά στην πρώτη γραμμή και καθιστώντας τον συνεργό στο σχεδιασμό και στη διαμόρφωση μιας νέας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.

Η ανταπόκριση των δημοτών στη διαδικασία αυτή δημόσιας διαβούλευσης ήταν δυστυχώς λιγότερο δυναμική όπως καταδείχθηκε από τον μικρό αριθμό των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων όπου εξέφρασαν τον βαθμό ικανοποίησής τους σε διάφορους τομείς ευθύνης ή παρέμβασης του δήμου (π.χ. καθαριότητα, ποιότητα ζωής, υποδομές) αλλά και τις ποικίλες απόψεις αλλά και σημαντικές

προτάσεις τους. Μία από τις εκτιμώμενες αιτίες για τη μικρή συμμετοχή είναι η κυριαρχία του ζητήματος της διαπραγμάτευσης με τους δανειστές της Ελλάδος και οι συνεχείς εκλογικές διαδικασίες που μονοπώλησαν το ενδιαφέρον των δημοτών.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι πολίτες είχαν (και έχουν ακόμη) τη δυνατότητα να επισκεφθούν την ιστοσελίδα του δήμου www.e-killkis.gr, όπου υπάρχει ειδική σελίδα για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα με πλούσιο πληροφοριακό υλικό αλλά και δυνατότητα on line συμπλήρωσης και υποβολής του ερωτηματολογίου.

Ειδικά ερωτηματολόγια, όμως, δημιουργήθηκαν και δόθηκαν προς συμπλήρωση όχι μόνο στους πολίτες, αλλά και στους προϊσταμένους των Διευθύνσεων και των Ν.Π. του δήμου,

στους Προέδρους των Τοπικών Κοινοτήτων (πραγματοποιήθηκε και ενημερωτική συνάντηση), τους δημοτικούς συμβούλους (όλων των παρατάξεων) και το προσωπικό του δήμου Κιλκίς, με στόχο να συμβάλλουν όλοι στην προσπάθεια να προσδιορισθούν τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της περιοχής, η στρατηγική ανάπτυξης και οι προτεραιότητες του δήμου για τα επόμενα τρία χρόνια αλλά και τα συγκεκριμένα έργα και δράσεις που απαιτούνται για μια καλύτερη ποιότητα ζωής για όλους.

Σημειώνεται, τέλος, ότι η διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης και της καταγραφής προτάσεων, αντιλήψεων, κριτικής και απόψεων από πολίτες, φορείς κ.λπ., καίτοι δεν προβλέπεται από τον νόμο πριν την ψήφιση του Στρατηγικού Σχεδίου του δήμου, εντούτοις επιλέχθηκε από τον δήμο Κιλκίς διότι θέλησε να αποδείξει έμπρακτα την υιοθέτηση της φιλοσοφίας της «από κάτω προς τα πάνω» ανάπτυξης, μιας φιλοσοφίας όπου οι πολίτες έχουν πραγματικά τον πρώτο λόγο στη διαδικασία του αναπτυξιακού σχεδιασμού.

6.3.1 Η ταυτότητα της διαβούλευσης

Το δείγμα των συμμετεχόντων στη διαβούλευση αφορά 100 περίπου συμπληρωμένα ερωτηματολόγια ικανοποίησης δημοτών του Δήμου Κιλκίς.

Στο σύνολο των ερωτηματολογίων το 54% περίπου, συμπληρώθηκε από άντρες και το υπόλοιπο από γυναίκες.

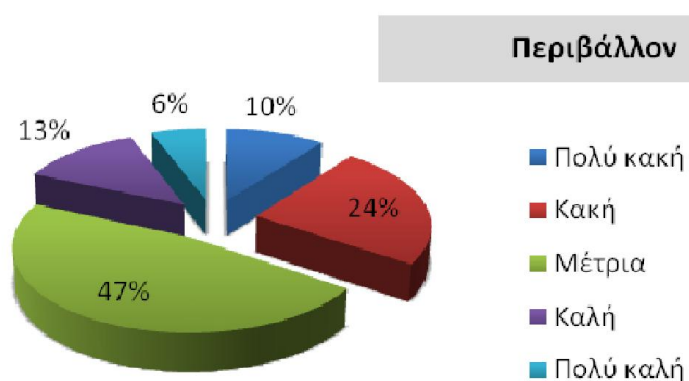
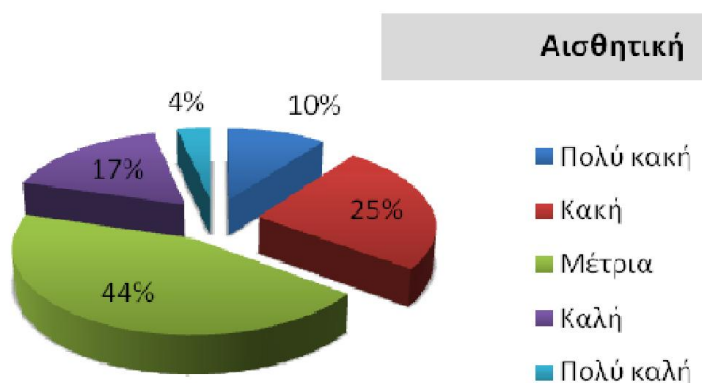
Όσον αφορά τις ηλικίες των δημοτών του δείγματος, μεγαλύτερο ενδιαφέρον εκδήλωσαν άντρες και γυναίκες των 30-49 ενώ ελάχιστο ενδιαφέρον παρουσίασαν οι νέοι (άντρες και γυναίκες) κάτι που είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό.

6.3.2 Η γνώμη των πολιτών

Στη συνέχεια παρατίθενται τα διαγράμματα στα οποία απεικονίζονται οι απαντήσεις των πολιτών στα ερωτήματα που αφορούσαν:

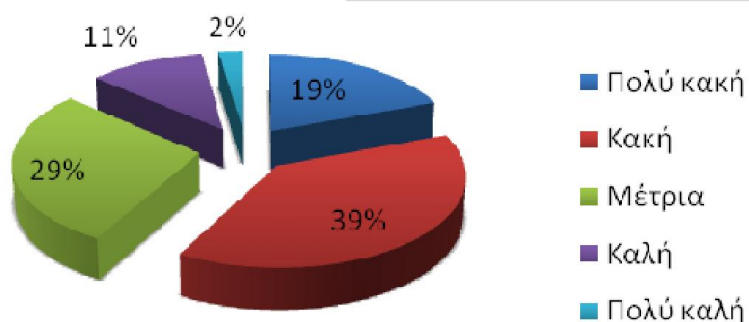
- α) την άποψη των δημοτών για την κατάσταση που επικρατεί σε διάφορους τομείς ευθύνης ή παρέμβασης του δήμου Κιλκίς (αισθητική, περιβάλλον, καθαριότητα κ.ά.),
- β) τη λειτουργία των Δημοτικών Υπηρεσιών (ποιότητα εξυπηρέτησης, ταχύτητα διεκπεραίωσης, συμπεριφορά, ευκολία επικοινωνίας, γνώση του αντικειμένου),
- γ) τους τομείς στους οποίους πρέπει να δώσει έμφαση ο Δήμος Κιλκίς,
- δ) τα τρία σημαντικότερα προβλήματα / μειονεκτήματα του Δήμου Κιλκίς
- ε) τα τρία σημαντικότερα πλεονεκτήματα του Δήμου Κιλκίς και
- στ) τα νέα έργα, υπηρεσίες ή δραστηριότητες προτείνετε να αναπτύξει ο Δήμος Κιλκίς.

A. Πώς χαρακτηρίζετε την κατάσταση του Δήμου Κιλκίς τα τελευταία χρόνια στους παρακάτω τομείς;

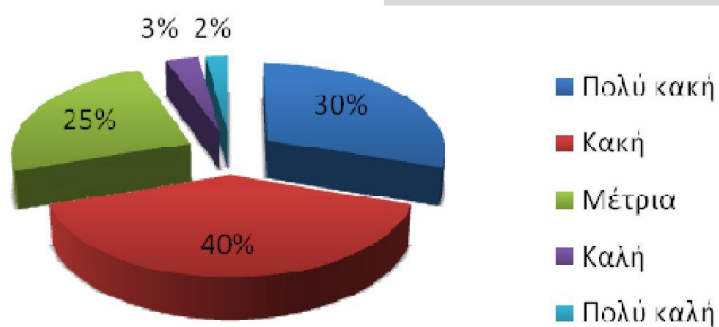

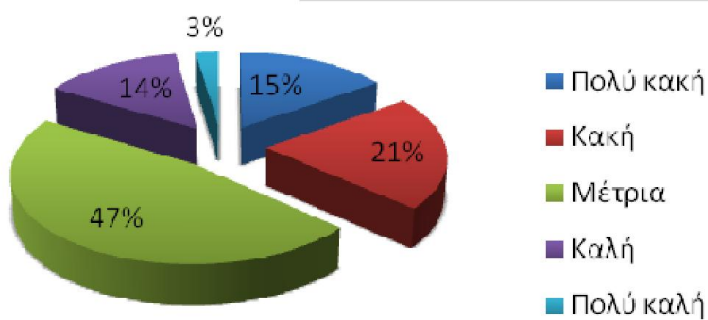
Τεχνικά έργα & Υποδομές

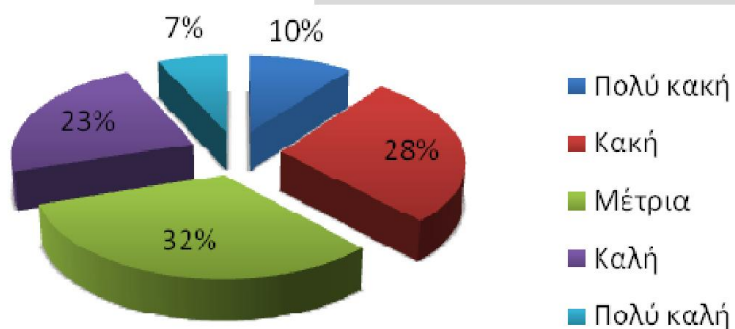
Οδοποιία

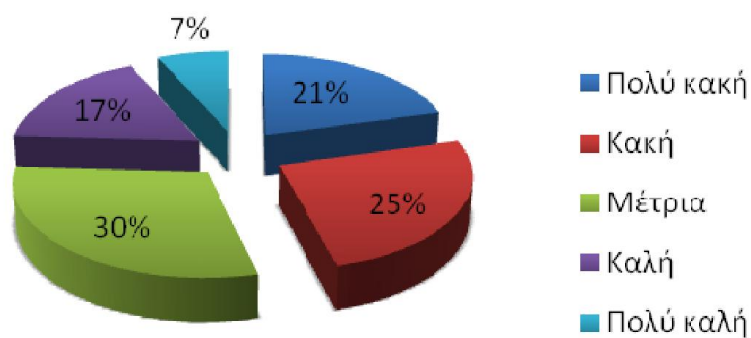
Πολεοδομικός σχεδιασμός

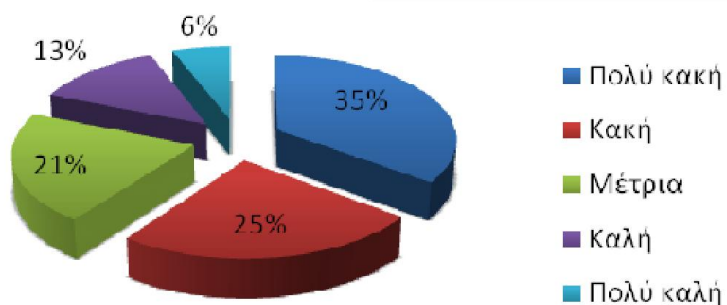
Ηλεκτροφωτισμός

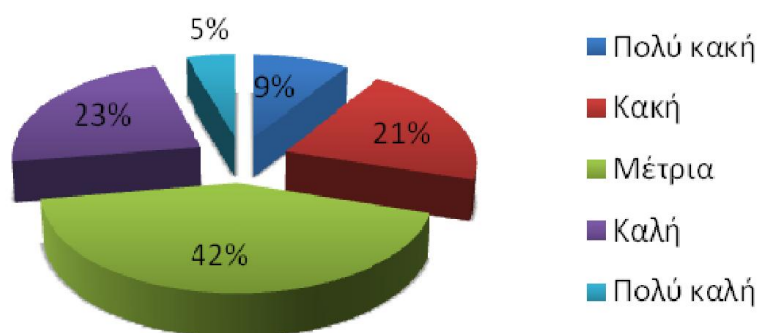
Πλατείες/ Πάρκα

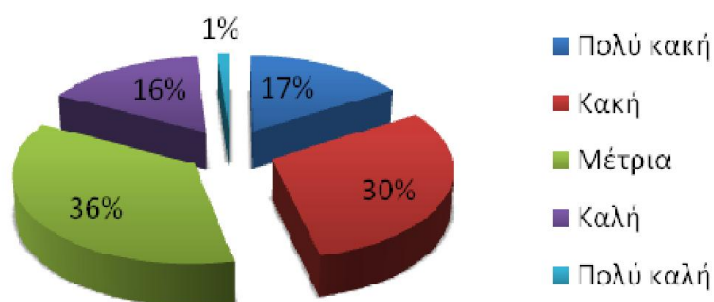
Χώροι στάμθευσης

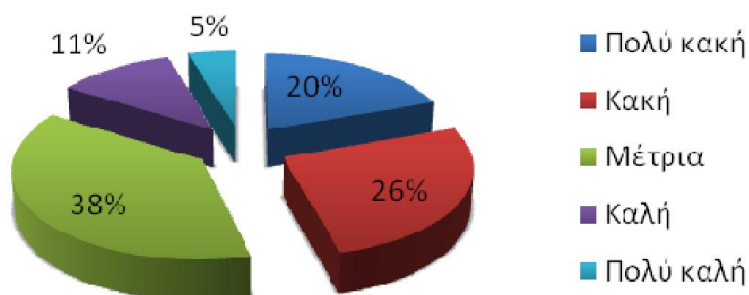
Υπηρεσίες - Υποδομές υγείας

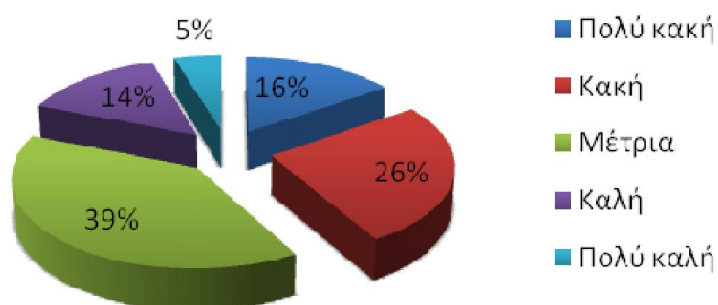
Αθλητικές υποδομές

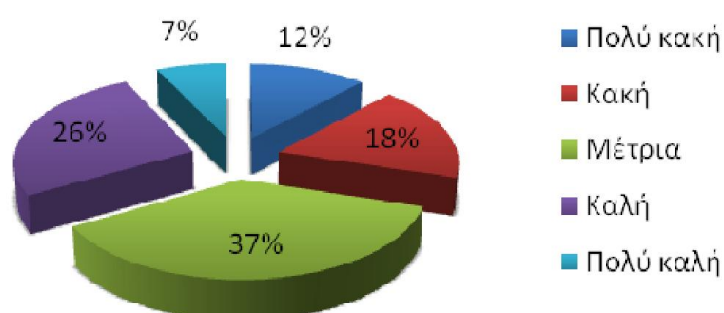
Τοπική αγορά

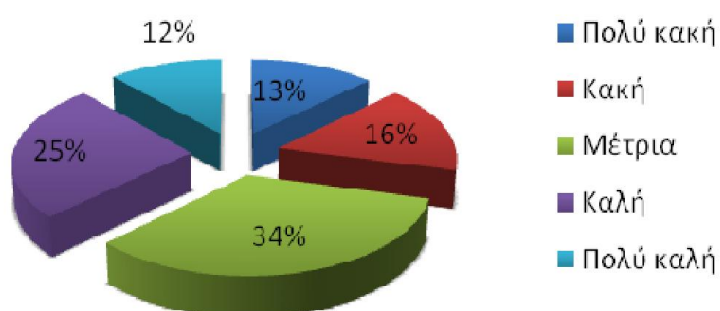
Οικονομική διαχείριση

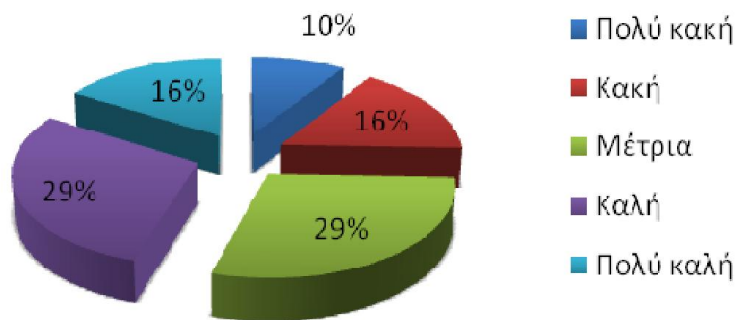
Δημοτικές βιβλιοθήκες

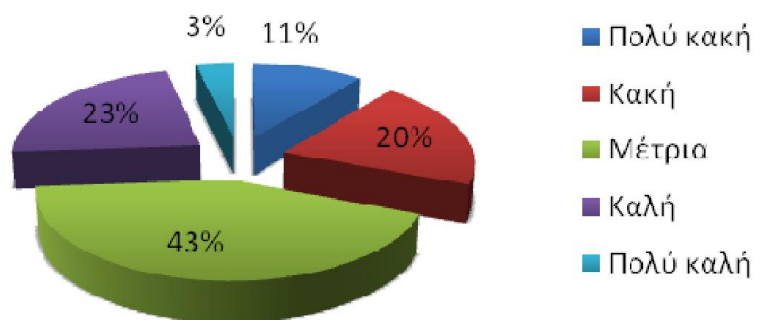
Πολιτιστικές υπηρεσίες

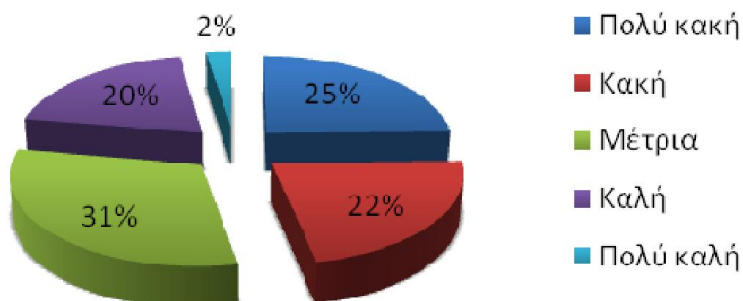
Βρεφονηπιακοί σταθμοί

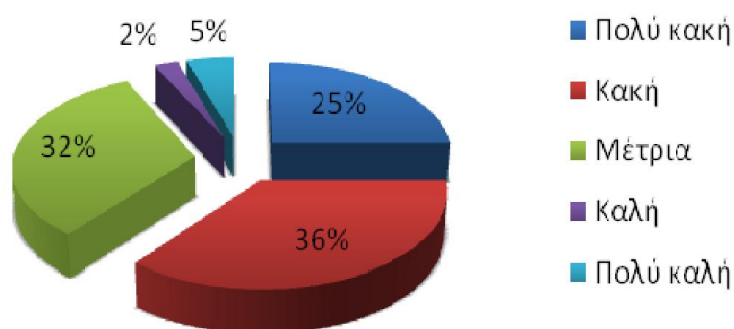
Υποδομές εκπαίδευσης

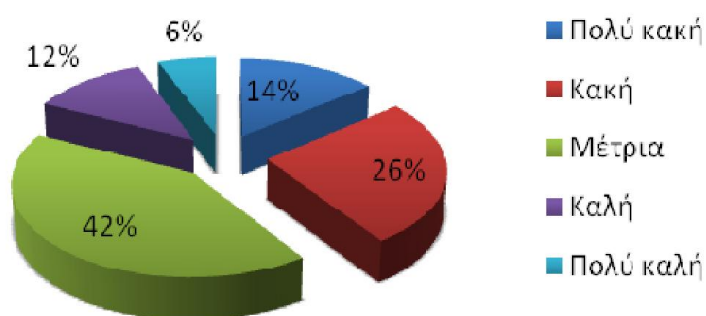
Υποδομές ύδρευσης

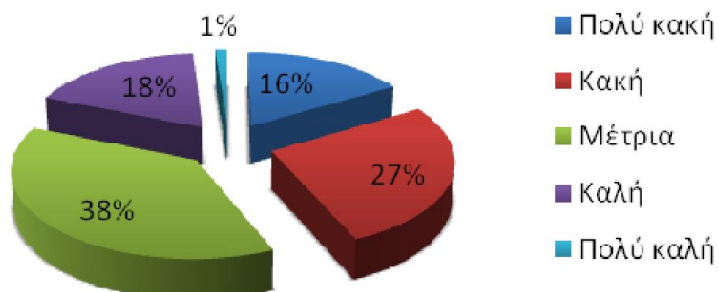
Ανάπτυξη τοπικής οικονομίας

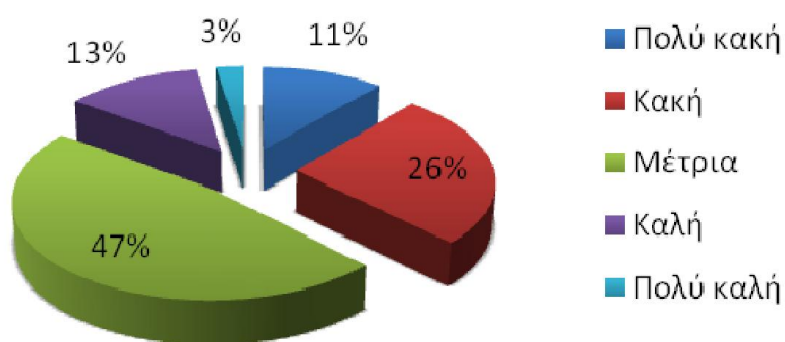
Επικοινωνία με τους δημότες

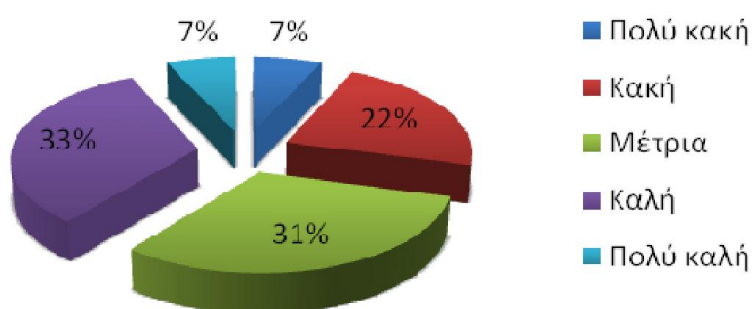
Υποδομές - υπηρεσίες ΑμεΑ

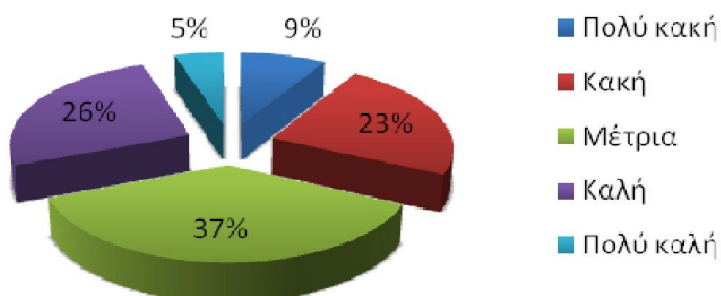
Δράσεις για τη Νεολαία

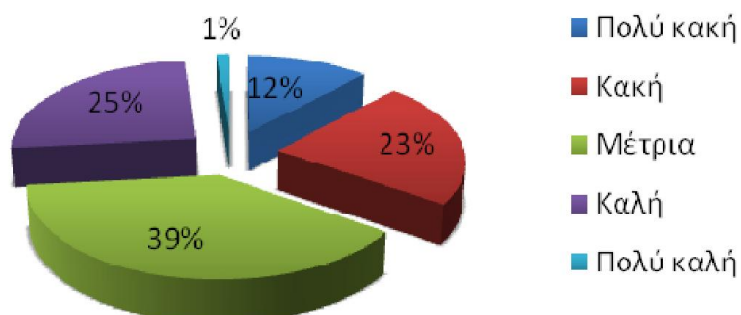
Ασφάλεια - Εγκληματικότητα

Δράσεις για τους ηλικιωμένους

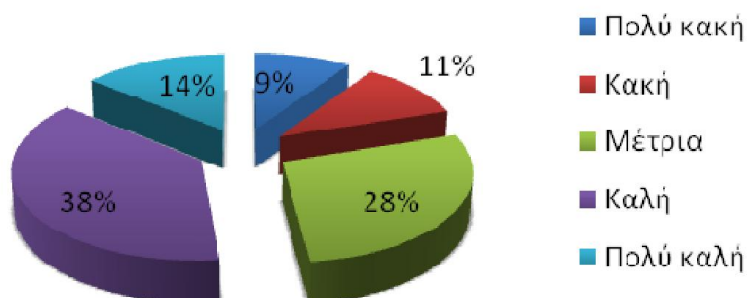

Θέματα ομογενών

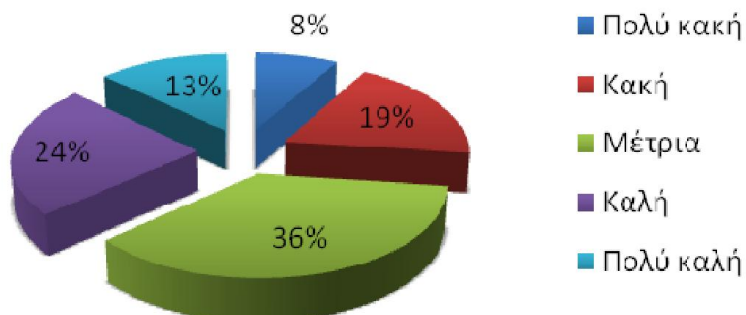

B. Ποια είναι η άποψή σας για τη λειτουργία των Δημοτικών Υπηρεσιών;

Διοικητικές υπηρεσίες

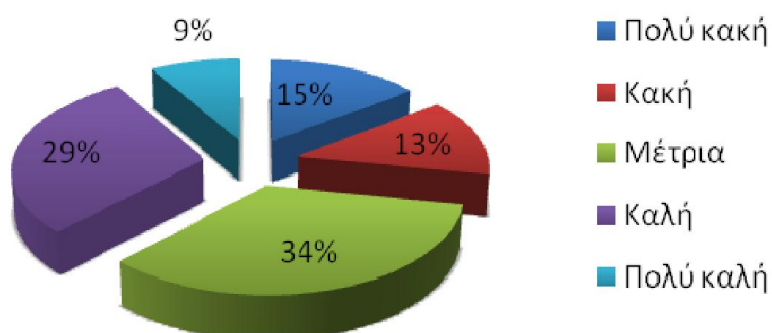

Τεχνικές υπηρεσίες

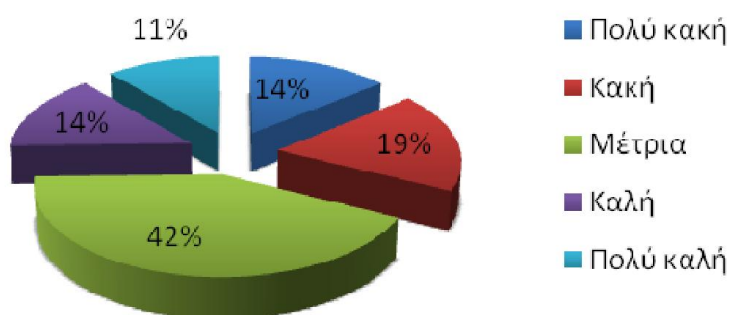

Οικονομικές υπηρεσίες

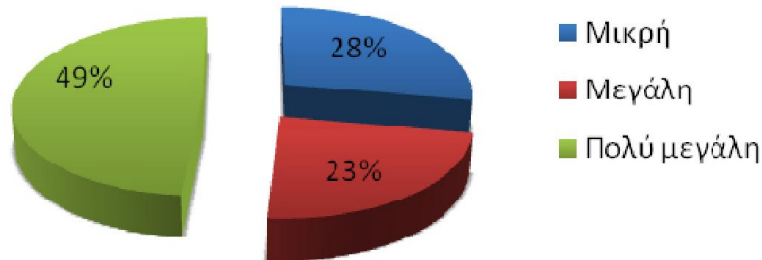

Πολιτιστικές υπηρεσίες

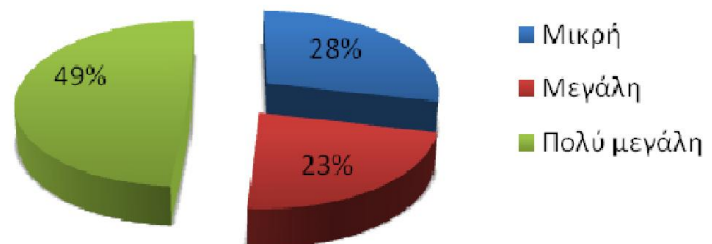

Γ. Σε ποιους τομείς πρέπει να δώσει έμφαση ο Δήμος Κιλκίς;

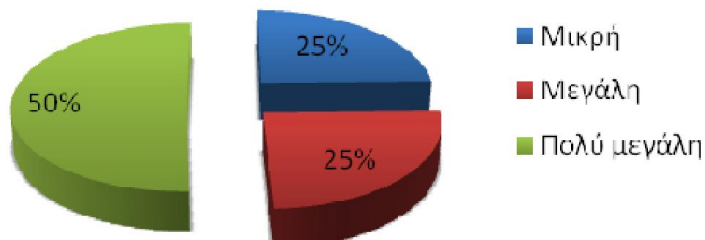
Ενίσχυση τοπικής επιχειρηματικότητας

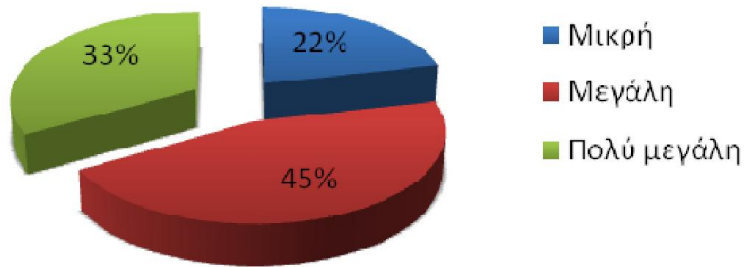
Αγροτική ανάπτυξη

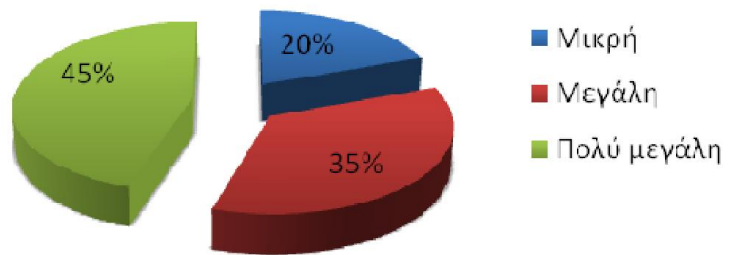
Τουριστική ανάπτυξη

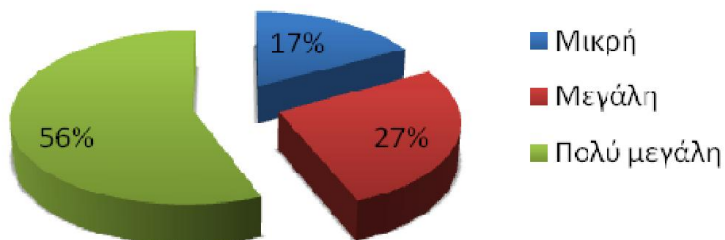
Παροχή νέων υπηρεσιών

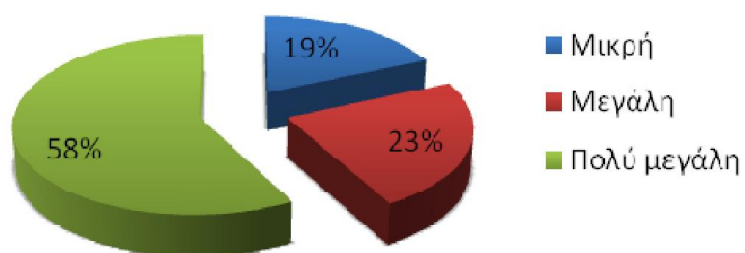
Βελτίωση κοινωνικών υπηρεσιών

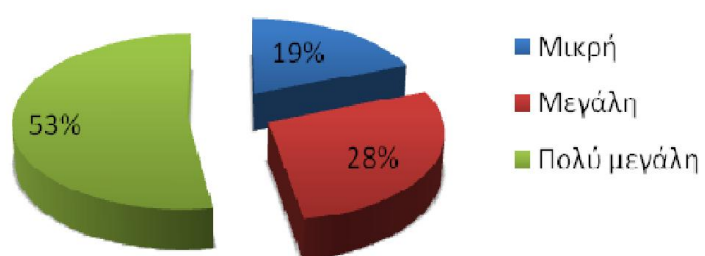
Προστασία & ανάδειξη περιβάλλοντος

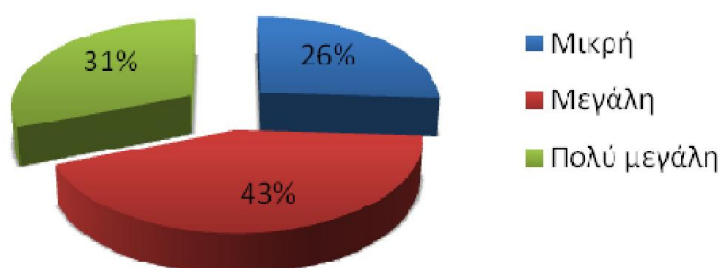
Πράσινη οικονομία

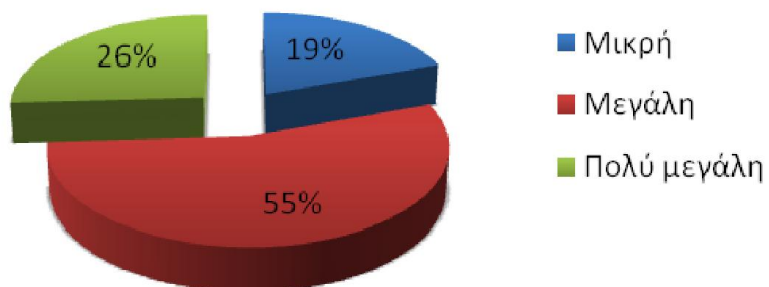
Βελτίωση αστικού περιβάλλοντος

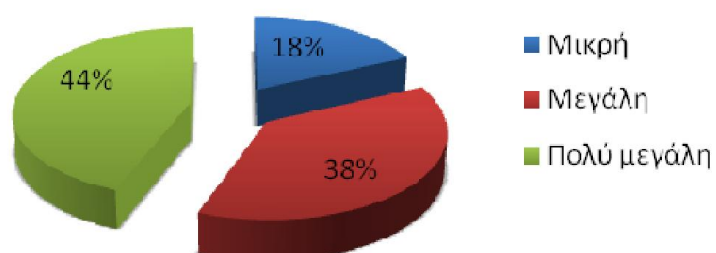
Ανάπτυξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων

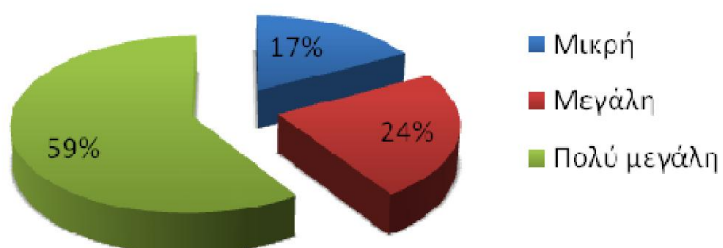
Δικτύωση - συνεργασίες

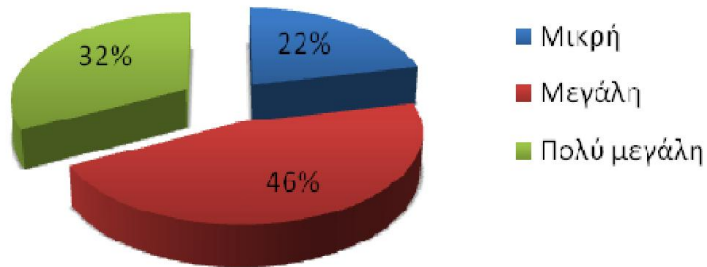
Διαχείριση υδάτινων & ενεργειακού δυναμικού

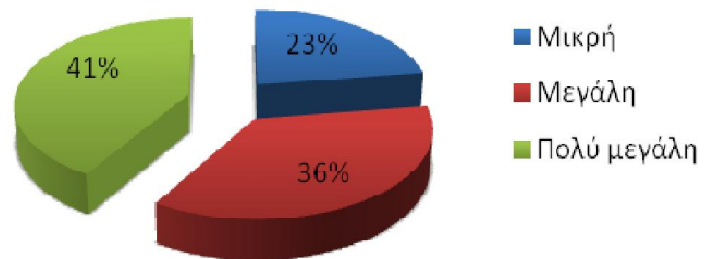
Ορθολογική διαχείριση απορριμμάτων

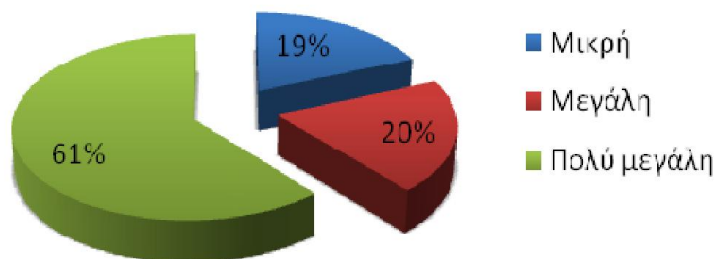
Βελτίωση διοικητικής ικανότητας

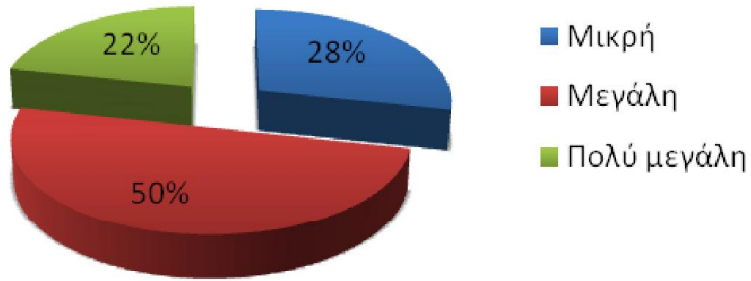
Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

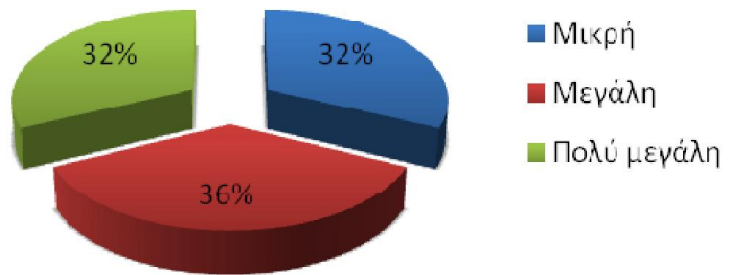
Καταπολέμηση της ανεργίας

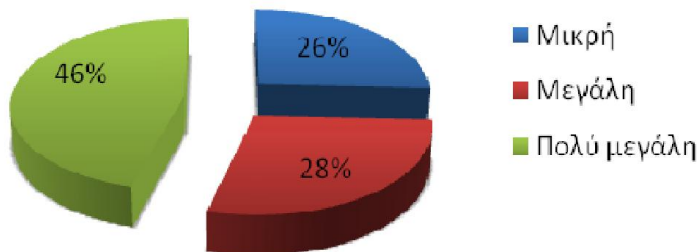
Συμπράξεις Δημοσίου - Ιδιωτικού τομέα

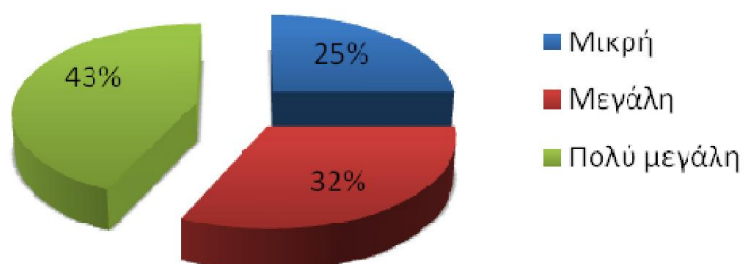
Αποκέντρωση Υπηρεσιών

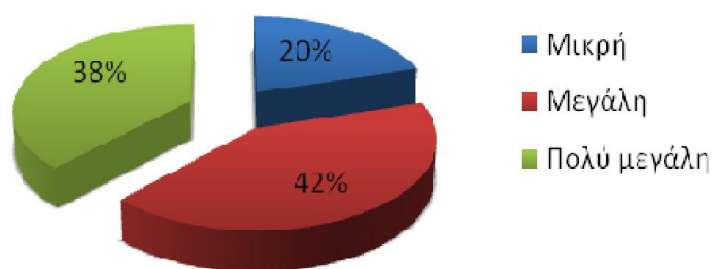
Ανάπτυξη νέων υποδομών

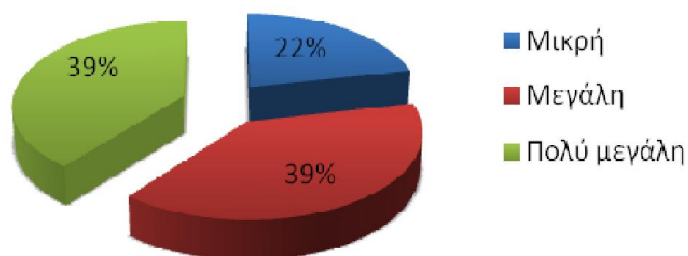
Ανάπτυξη / Διάχυση καινοτομιών

Ισορροπη ανάπτυξη Δημοτικών Ενοτήτων

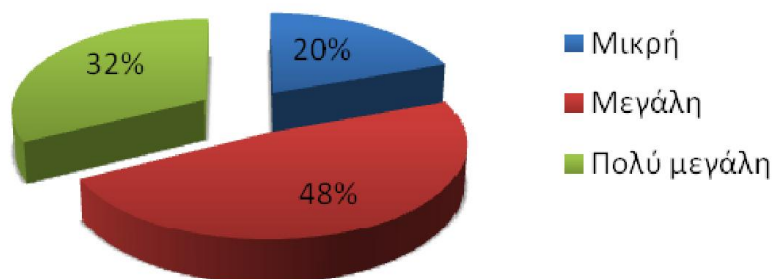

Αξιοποίηση Τεχνολογιών

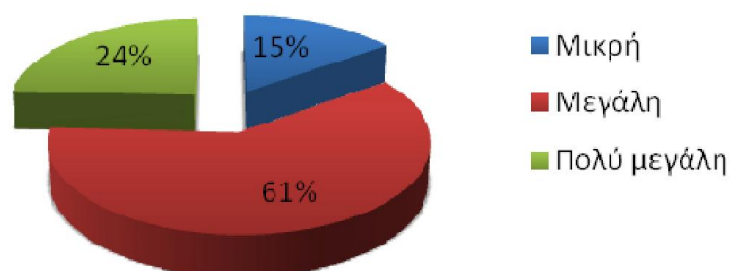

Δράσεις για τη Νεολαία

Εξωστρέφεια - Διασυννοριακότητα

6.3.7 160+1 ιδέες και προτάσεις των δημοτών